

De Standaard

Vrijdag 4 oktober 2024

Marc Cosyns, huisarts, verbonden aan de UGent.

OPINIE LEVENSEINDE

Installeer een tijdelijk gedoogbeleid voor de grijze zone in de zorg voor het levenseinde

© nyt

Het is tijd om de euthanasiewet en de andere wetten over het levenseinde breed maatschappelijk te evalueren, vindt Marc Cosyns. Tot daar een consensus uitkomt, moet er tijdelijk gedoogd worden.

Er is al veel geschreven naar aanleiding van het overlijden van acteur Aron Wade. Bij zijn afscheid vroeg hij om naar hem te luisteren. Om ons te laten begrijpen dat hij na meer dan elf jaar intensieve therapie niet meer geholpen kon worden. “Mijn lichaam is op en ik wil liever rechtstaand in herinnering blijven, dan dat ik verder aftakel tot een wrak en nog meer moet afzien”, liet hij optekenen door een bevriende journaliste die hij in vertrouwen nam, 49 dagen voor de geplande datum ([DS 24 september](#)). Opdat wij niet onnodig verdrietig zouden zijn. Zelf was hij voorbij zijn verdriet en zou hij sterven met een glimlach op zijn gelaat, verlost van zijn ongeneeslijke depressies, gepaard gaande met een niet meer te lenigen ondraaglijk lijden. Voor al zijn fans liet hij een positieve boodschap na, vol dankbaarheid: “Zolang de lach niet verdwijnt, verdwijnt ook de hoop niet! Het gaat jullie goed, *salaat!*”

“Oordeel niet over leed waarbij je je onmogelijk iets kunt voorstellen. Luisteren is van groter belang dan meningen spuien. Waarden dienen niet om blind en doof te zijn voor elkaar”, schreef Tom Hannes in zijn opiniebijdrage ([DS 1 oktober](#)). Hij verwees in gedachten naar een andere opiniebijdrage, van Joris Van Cauter. “Er voltrekt zich een dystopische ontwikkeling naar een maatschappij waarin euthanasie een middel wordt tegen ontsporende gezondheidszorg- en verzorgingskosten. Iedere serieuze ethische discussie ontbreekt vandaag”, schreef de advocaat ([DS 27 september](#)).

Ik wil niet alleen naar beide opiniemakers luisteren, ik wil hun boodschap ook ter harte nemen. Laten we elkaar uitnodigen om naar de verschillende standpunten, visies, ideeën, meningen en gevoelens te luisteren. Dat probeert men ook in Nederland. Daar was discussie binnen de beroepsgroep van psychiaters over het verlenen van euthanasie aan een zeventienjarige psychiatrische patiënte. De kwestie escaleerde nadat een brief was uitgelekt in de pers waarin een groep psychiaters om vervolging vroeg aan het Openbaar Ministerie. De Koninklijke Nederlandse Maatschappij Geneeskunde, een publiek-wetenschappelijke vereniging, nodigde de verschillende partijen uit op 30 september.

Meer onderzoek

Ik nodig ook onze volksvertegenwoordigers uit om nu, in deze periode van regeringsonderhandelingen, de euthanasiewet en de aspecten van het levenseinde vervat in andere (straf)wetten te evalueren. De evaluatie van de euthanasiewet stond vóór de verkiezingen in bijna alle politieke partijprogramma's en het wetsvoorstel inzake de evaluatie van de euthanasiewet van 11 september 2019 kan als uitgangspunt dienen. De meeste vertegenwoordigers van zorgverleners, zorginstellingen, levensbeschouwingen, patiënten- en burgerbewegingen zullen maar al te graag gehoord worden.

Ik besef dat dit veel tijd en onderhandeling zal vergen. Daarom stel ik twee bijkomende essentiële stappen voor: wetenschappelijk onderzoek én een gedoogbeleid.

Het laatste grootschalige wetenschappelijke onderzoek op basis van overlijdensaangiften in Vlaanderen en Brussel dateert van 2013. De resultaten van het eerste onderzoek in 1998 vormden de wetenschappelijke basis voor de wetten over patiëntenrechten, palliatieve zorg en euthanasie. Dat onderzoek werd herhaald en verfijnd in 2001, 2007 en 2013. Nadien was er geen geld meer, wegens geen politieke wil.

De interuniversitaire onderzoeksgroep ‘Zorg rond het levenseinde’ is ondertussen nochtans uitgegroeid tot een internationaal erkende en befaamde entiteit. Op zijn emeritaatsymposium vorige maand riep haar voorzitter, Luc Deliëns, de regeringsvormende partijen nog eens op

